

# NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő  
WASSERSTROM SÁNDORFelelős szerkesztő  
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

selföldön: Egész évre nitközsegeknek és  
állalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei,  
élelve 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön:  
2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

## A borzalom hidege

fut át tagjainkon, amikor a világ minden részéből hozzánk érkező zsidó nyomorról olvasunk. Olvasunk mindennap és személyesen is találkozunk vele. Legutóbb a lengyel zsidóság borzalmas helyzetéről írtak a világlapok. Az ott élő három és fél milliónyi zsidóság helyzete napról-napra siralmasabb. Anyák kiteszik az utcára gyermekeiket, mert nem tudnak nekik enni adni. A családfe tartók ezrei munkanélkül ödörgegek és nem tudják mihez kezdjenek. De ne gondoljuk, hogy ez az általános krízis jele. Annak csak kis része van ebben. A dolog lényegét az adja meg, hogy a lengyel állam antiszemitizmusa nem engedi, hogy a zsidó ág rétegeződjék a foglalkozási ágak között. Senmiféle hivatalt be nem tölthetnek, bár számarányuknál fogva, tekintélyes hányadát adhatnák az állami, posta, vasút tisztviselőnek. Ezért von az árt, hogy megöbentően emelkedik nap, mint nap a lengyel zsidó ág nyomora. Most már az amerikai zsidóság sem tud úgy és olymértékben segíteni, ahogy régebben, a nagy prosperitás éveiben, mivel maga is keservesen küzd a mindennapért. Legfeljebb ott a jobb évekből felgyülemlett tartalék több kitartást biztosít nekik.

Amerre fordulunk, sehosem jobb a helyzet. A lengyel zsidóság életstandardja sohasem volt valami magas, de annál konszolidáltabb volt a német zsidóké. Most riódt bárdnyokhoz hasonlít a német zsidóság táborát. Hitler uralomrojtása óta nem tudják, hogy mit hoz a holnap. Lehet, hogy kikergetni nem fogják őket, de az kétségtelen, hogy a zsidó közép és kispolgárság alól mindinkább kihúzzák az existenciális lehetőségek létalajkait. A német zsidóság jövője sem mutat boldogabb ígérést.

Menjünk végig minden országon? M nek? Menjünk csak el a bukaresti zsidó utcákba, meg a bukovinai, besszarábiai, erdélyi városok és falvak kis házaiba, tekintsünk be, a jégvirágos ablakokon át. Mennyi fűtetlen szoba, mennyi teletlen asztal. Hogy tobzódik a nyomor és mennyire borzalmas mindaz, ami szemünk elé német, vagy más országbeli zsidóság irtóztatos nyomorán, vagy hezselén siránkozunk. Csak tekintsünk itt széjjel és a tehetetlenség és segíteni nem tudás fájdalomával sokszorozott infernalis leromlását látjuk, minien zsidó életlehetőségnek. Hát a román parlamentben nem száják naponta a zsidóságot? Nem-e úgy állítják be, mintha itt csupa gazdag zsidó éné vígan életét. Holott egy nagyon vékony felszínen uszó rétegtől eltekintve, a zsidóság nagy keserves elhagyatottságban sanylódik. Elhagyta az államhatárat, mely éppen úgy nem engedi itt érvényesülni a biztos pályánkon mint Lengyelországban. Elhagyja az utat is, hogy minden törvényt úgy fogalmaz,

hogy abból a zsidóknak, akár mint zsidóknak, akár mint foglalkozási ágakat üzöknak, semmiféle könnyítése ne legyen. A városi lakosságot reprezentáló zsidókat a kereskedőket, az iparosokat, folyton újabb adókkal nyomorítják, míg a paraszt osztálynak minden kedvezményt megadnak.

Hol a segítség? Kérdezzük mi is és sajnós, nem tudunk rá kielégítő feleletet adni. Mindenütt nyomor és kétségbeesés és sehol semmi reméysugár, a gálatnak ebben a felfokozott esztendőben.

Hinnünk csak abban lehet és kell, hogy a gondviselés, mely őrzött bennünket évezredekben át, nem hogy cserben ezután sem, meg bízunk kell abban a nagy életerőben, amely akkor mutatta meg mindég legnagyobb erejét, amikor a zsidóság ellenséget azt hitték már, hogy elkő őték mindazon ereket, ameyeh a zsidó néo génius életerejét mindedig ő ökre biztosították.

Renéinünk és hinnünk kell, bízni a jövőben, mert ez ad erőt a sok csapás elviselésére.

## Sorozatos antiszemita kilengések Németországban

Berlin. A német nemzetiszocialista párt úgy látszik, nem szereli a meglepetéseket és igyekszik korrigálni azt a balhítet is, mintha a zsidósággal szemben tanusított eddigi békés magatartásukat stabilizálni akarnák. Hitler kancellár rendeleteit adott ugyan ki, amelyben megtilt minden erőszakot és különösen az egyes felekezetekkel szemben tanusit nem várt tollarenciál... írásban. A valóságban azonban minden fordítva történik. Az elmúlt héten már egymást érték a zsidóellenes excessusok, amelyt minden esetben Hitler pártfunkcionáriusai irányítottak. — Gersfeldben a felzigatott tömeg számos zsidó kereskedő üzletébe hatolt be és foszogatott. Breszlauban Walter Steinfeld zsidó diák gyászszentiszletét zavarták meg, akit egy nemzetiszocialista

ölt meg. Berlinben kisebb összetűzések történtek a zsidó és a nemzetiszocialista diákok között.

Egész Németország lázban van. A polgárháboru véres napjai köszöntöttek az országra. Neunkirchenben és Frankfuriban robban a gáz. Munkanélküliség, sztrájkok, zsidóverések. És mindezek tetejében Hitler és apostolai, akik tovább szilják az izzó paraszt és hajlják a német birodalmat a biztos megsemmisülés felé.

A német zsidóság azonban nem nézi fejvesztetten az eseményeket. Hideg megfontolással látja, hogy mit kell tennie. Tudja, hogy ezekben a pokoli napokban csak a teljes összetartás mentheti őket meg a végső pusztulástól és ez a tudat határozza meg a mindennapi tetteiket is.

## Cuza támadja a zsidó orvosokat

— Parlamenti szinfoltok. —

Az elmúlt héten a parlamenti tanácskozások alkalmával, Cuza és Robu újra antiszemita lógában jelentek meg a képviselőházban és újra a megérdemelt kacagás fogadta őket a képviselők padsorai között. Cuza például élesen kikelt a zsidó orvosok ellen, akik megmérgezik a falusi lakosságot és kérte az azonnali menesztésüket. Lupu azonban nyomban kisütötte, hogy Cuza, halálosan beteg leányához, annak idején, szintén zsidó orvost hívott, aki megmentette az életnek a professzor leányát. Cuza eközben mélyen hallgat és rágja denunciacióban megőszült fehér szakálát. Lupura azonban haragszik és ilyeneket kiabál feléje: Maga szélhámos! Mire Lupu sem hagyja magát és agyalágyultnak nevezi

Cuzát. Amikor mi mondtuk ugyanezt Cuza profeszorról, azt mondták rólunk, hogy nem vagyunk objektívek. Most amikor Lupu mondja mindenki tudja, hogy mennyire igaza van. De Robu is izgágáskodik. A parlament azonban derült kacagással elintézi őt is.

Nem lenne „teljes“ a parlamenti beszámoló, ha nem emlékeznénk meg Cuzának jidis nyelvgyakorlatáról is, aki Tutuc párisi román kiküldött nevével kapcsolatban azt a páratlan szellemes és mélyenszántó gondolatot kockáztatta meg, hogy még jó, hogy nem Tochesnek hívják. Ime az a Cuza stílusa. És ezzel önmaga felett mondott ítéletet.

## Betörték a zsidó iskolák ablaktábláit Csernovitzban

Már hosszabb idő óta ismeretlen tetesek éjnek idején rendszeresen betörik a zsidó népiskolák ablaktábláit Csernovitzban. A tetteseket természetesen mindedig még nem „tudta“ a rendőség kézrekeríteni,

annak dacára, hogy a közeli uccában állandóan rendőrpeszt áll. Minden bizonytal antiszemita legények követik el az ablakbetöréseket. A zsidó hitközség megtette a feljelentést.



# A zsidó ifjuág neveléséről

Írta: Dr KLEIN MIKSA,

az erdélyrészi Országos Zsidó Párt elnöke.

A napokban a cluji törvényes éki fogházból kiszabadítottam hosszúságos utánjárás után egy 18 éves zsidó ifjút, aki komünista propaganda kifejtéséért lett letartóztatásba helyezve. Nem az első, — s nem az utolsó eset. Hogy mégis írok róla, — úgy azt azért teszem, — mert az ifju szülei: erősen vallásos, orthodox emberek.

Hogyan lehetséges mégis, hogy egy ifju, aki odahaza csak a legszigorubb zsidó frányzat megnyilatkozását láthatta, a legszélsőbb baloldali eszmék szolgálatába szegődjön?

Hogyan lehetséges az, hogy ifjuságunk jelentékeny része balra lé orientálódik, s ezzel együtt teljesen elszakad a zsidóságtól is.

Érdemes elmélkedni a dolog fölől. Tény az, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági helyzetben a fellörekedő ifjuságra egy nagyon szomorú jövő virrad. Nem lát elhelyezkedési lehetőséget. Mai életlehetősége is annyira sivár, hogy csakis a fennálló termelési rend teljes megváltatásától remél valami jobbat, ami megélhetését, elhelyezkedését valamennyire is biztosítani fogja. Ez a rettenetes helyzet kétszeresen is reá nehezkedik a zsidó ifjuságra, amely teljesen kizárva az állami szerkezet keretében való elhelyezkedés lehetőségétől, többé már nem tör az intellektuel pályára. De nem lát lehetőséget az ipari vagy kereskedelmi pályákon való elhelyezkedésben sem, — s ezért hiába keres utat ő is az élethez, csak azt látja, hogy így, amint a helyzet ma van, — nincsen jól, — nem találhatja fel az önfenntartás eszközeit, — tehát mindezek consequentiájaképpen le kell vonja azt a következtetést, hogy csakis a társadalomnak és a termelésnek kollektív módon való átalakításában és megteremtésében fogja megtalálni az élethez való utat.

Ez és csakis ez a magyarázat adja meg a lélektani felfogását az ifjuság balra tolódásának.

Mi szülők fájdalommal kell lássuk, hogy az ifjuságnak sok-sok tekintetben igaza van. Nem lehet máskép. Bár mennyire is vérzik a lelünk éretlünk, teljesen letört rezignációval látjuk az ifjuság vergődését, de nem tudunk segíteni rajtuk, mert minket is úgy fojtogat a gazdasági krízis, hogy napról-napra mind jobban merülünk el, s ma holnap a családjunk minden tagja a munkanélküliek szomorú csapatába kerül.

De kérdem: szabad-e ilyen leírt keserűséggel és rezignációval néznünk a dolgokat, s nem-e kellene mindent megkísérelnünk, hogy gyermekeinket megmentjük és megtartsuk magunknak és zsidóságunknak?

Tettünk-e valamit is avégett, hogy az ifjuságot visszatartsuk és tehetünk-e valamit egyáltalán abban a tekintetben, hogy az ifjuságunkat visszatartsuk a szélsőséges áramlatoktól?

Szerény véleményem szerint, nem tettünk elegendő kötelezettségünknek, de tehetünk sokat ebben az irányban.

Minden időben a zsidóságnak küzdenie kellett existenciájáért, felszabadulásáért és zsidóságáért.

Ebben a küzdelemben: a vallás volt a legnagyobb erő. A zsidó váláshoz való ragaszkodás, a tradíció megőrzése és további generációknak való átmentése olyan lelki áldozatkészséget váltott ki, amely fenntartotta a zsidóságot.

Ezt az ideált, — a zsidósághoz való ragaszkodást kell beleplánáljuk az ifjuság lelkébe, — ideált kell ültessünk lelkébe és akkor átfogjuk élni a gazdasági válságot is. Hitet és reményt kell keltsünk bennük egy szebb jövő iránt, s akkor újra mieink fognak maradni gyermekeink.

Ezért a zsidó iskola fokozottabb fejlesztését kell szemelőtt tartunk. A chéderek, — a jesivák, — az elemi iskolák és középiskolák támogatása úján tudjuk csak megtartani ifjuságunkat.

Az emberszeretet és az általános emberi szolidaritás ideálja, s az erre való törekvés mellett, — ismertetni kell az ifjusággal a zsidó történelmet, — az új zsidó reneszánsz mozgalmát, — a zsidó vallás örök erkölcsi tanításait, — s akkor nem kell aggódnunk.

Ezért hirdetem teljes meggyőződéssel, hogy zsidó nevelést kell adjunk gyermekeinknek, — zsidó ideákat ültessünk lelkükbe, s akkor elmúlik a veszély gyermekeink feje felel, — akkor megmaradnak a mi egyetlen kincsünknek, — és maradni fognak a mi eszményeink továbbvivőinek.

## Takarításra

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express“ poloskairtót és „Express“ Maga-fényt, mely butorát ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

**STERN.S.ENDRE**

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szerezheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10  
Telefon 378

Telefon 378

## Fuchs Mancsi

fűzőszalonjában legfinomabb és legpontosabb kivitelben készülnek:

Prinzess fűzők, minden fazonú divatfűzők és orvosi rendeletre gyógyfűzők.

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 11-a.  
(Ullmann-palota).

## V. GROSZMANN

orth. כשר vendéglője

BUCUREȘTI

Calea Victoriei 18

II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával  
3 fogásos menü 40 lei.

## A rejtélyes vendég

Legenda a prágai gettóból

Sok-sok évvel ezelőtt élt Prágában, a gettó sötétjében egy gyertyaöntő, kinek híre hazáján túl messzire eljutott, mert az ő mestersége titokzatos művészet volt, jámborságában pedig felülmulta a többieket. A gyertyák, melyeket ő öntött, nemcsak szép formájuk miatt voltak, hanem fényesebben és hosszabb ideig égtek, mint más gyertyák és volt egynéhány furcsa sajátosságuk. Mesterük csak szent célra készítette őket, csak ünnepi órákban, csak megszentelt helyen égtek. Különös módon tudtak feladatukhoz igazodni és csaknem élőlényeknek látszóttak. Voltak nagy, vörös gyertyák, amelyek Kolnidré estétől kezdve egész éjszakán és Jomkipur napján át égtek, anélkül, hogy kisebbek lettek, vagy akár csak csepegtek volna. És hogyha a félelmes nap végeztével az előimádkozó kimondta ünnepélyesen hétszer, hogy az „Örökkévaló, Ő, az Isten!“ akkor ezek a gyertyák hirtelen hófehérré váltak, mint ahogy a főpap idején fehérré lett a veres fonál, ha a szentek szentélyében felszállt a füstölők gőze. Senki se tudta, vajon a gyertyaöntő művészetének titka volt-e ez, avagy égi jel, mely a községnek szólt, hogy vigasztalódjék meg és örvendjen. De nem volt e az is sajátosság, hogy a gyertyaöntő chanukagyertyáin ugyanaz a csoda ment végbe, mert egykor a Makkabeusok olajmécsein: teljes nyolc napig égtek, de egy órával sem tovább az ünnepnél, — akár az első napon, akár az utolsó estén gyújtották meg őket? Vagy hol volt még a föld kerekén olyan csodálatos havdólgó-gyertya, melyet sem vízzel, sem ráfújással nem lehetett eloltani, csak

egyegyedül annak a bornak egy cseppjével, mely fölött elmondták a szombatesi áldást?

De legkülönösebbek és legnagyobbak a szombati gyertyái voltak. A község templomában száz gyertyatartó állott, mindegyikben öt gyertya égett s a gyertyaöntő azok közé tartozott, akikre Isten áldását kéri a Tóra előtt, mert „imaházakat emeltek, hozzájárultak világításukhoz gyertyával és a kiddushhoz, meg havdálához borral.“ Minden péntek este ötszáz gyönyörű gyertya égett a prágai zsinagógában s ezek a gyertyák sajátosságos gyertyák voltak. Mert egészen addig, míg a szombat el nem jött, ködösen, fénytelenül égtek s úgy rémlett, mintha az egész nagy helyiséget, a sok gyertya ellenére, a hétköznapi árnyéka borítaná. De mihelyt az előimádkozó elkezdte a „Lecho daudi“-t, a gyertyalángok egyre magasabbra nőttek, egyre világosabb, ragyogóbb, ünnepélyesebb fény ömlött el a templomra. Mikor azután a község az ajtó felé fordult, hogy a szombatot üdvözölje: „Vonulj be békében, uradnak ékessége!“ — akkor hirtelen magasra lobbant a fényük és ragyogó lángjukat a bejárat felé fordították.

De volt idő, mikor a gyertyaöntő mély, nagy fájdalom és megaláztatottság érzése töltötte el. S ez akkor volt, amikor péntek este, templom után a családok boldogan ujságolták egymásnak, hogy vendéget visznek haza, szombati vendéget, „vándort“, aki majd mesél, rengeteget mesél, messzi országokról, amelyeket bejár s talán a szentföldről is, ahol megfordult, mesélni fog csodálatos és gyönyörű történeteket, őket meg majd halgatják, áhítatos csendben a

gyertyák fényénél... Ő nem, ennek az ünnepi örömmel a gyertyaöntő nem lehetett ellene. Míg a gyertyái vidáman ragyogtak meleg otthonukban, ahol a „vándor“ mesélt, mintha ő is örülnének a sok ujságnak, addig az aki gyertyákat öntött, komor magánosságba merült. Ő nem hívhatott vendéget, neki nem volt felesége, ki puha ülőhelyet készített volna a vendégnek, sem gyermekei, kik szeliden hajtották volna meg fejecskejüket, míg a vendég megáldja őket, hogy legyenek mint Efraim és Menasse... Nem, Isten őt rut külsővel verte meg, s ezért mindig távol maradt a vidám, boldog, ép és egészséges emberek köréből. A hátán egy szörnyű pupot hordott, bőre ráncos volt és kiaszott. A férfiak valamennyien tisztelték szorgalma, jámborsága és csodálatos művészete miatt, de a nők kitértek utjából...

Egyik péntek éjszakán, mikor újra kiverit kutyá módjára bolyongott az üres utcákon, hirtelen úgy rémlett neki, mintha halk lépteket hallana maga mögött. Megmagyarázhatatlan rémület szállotta meg, nem mert hátrahélni, csak meggyorsította lépteit. De rejtélyes üldözője mindenütt nyomában volt. Rohanni kezdett, de mikor hosszú hajsza után llegeve megállt, megint maga mögött hallotta a különös lépteket. Ekkor, félig eszméletét veszítve a kétségbeesés őt, hazafutott, belekapaszkodott a kapufélfába és reszkető kézzel nyult a kulcsért, melyet a küszöb alatt szokott elrejtetni. De még mielőtt megforgathatta volna a kulcsot a zárban, mintha a földből nőtt volna ki, mellette termelt egy árnyék és egy mély, érces hang nevént szóltotta.

Szive úgy dobogott, hogy a torkában érezte a lüktetését: de valami belső kény-

## A károlyi főrabbi egyelőre nem szándékszik a szatmári főrabbi-széket betölteni

Kettészakadásra van kilátás a szatmári orthodox hitközségben

Satu-Mare. Február 12. — Ismeretes, hogy a szatmári orth. izr. hitközség vezetősége a dési rabbi-kollégium határozatának értelmében, több ízben megkérte Teitelbaum Joel károlyi főrabbit, hogy az immár régebben esedékes rabbi-installáció határidejét jelölje meg, hogy így a hitközség a Din Tora határozatainak eleget téve, az évek óta üresedésben lévő szatmári főrabbi-széket betölthesse.

A legutóbbi írásbeli megkeresés után, a hitközség egyik prominens vezetőférfiát, ifj. Reiter Mór bankigazgatót bízta meg, hogy az installációra vonatkozó részletkérdéseket, a károlyi főrabbi-val megbeszélje. A károlyi főrabbi azonban még mindig nem mutatott hajlandóságot arra, hogy határozott nyilatkozatot tegyen a rabbi-installáció időpontjára a megjelölésére. Sőt, amidőn ifj. Reiter Mór hitközségének békés szándékait, megértő nemes intencióit vázolta és arra kérte a károlyi főrabbit, hogy a rabbiszek betöltésére vonatkozólag határozott nyilatkozatot tegyen, akkor a károlyi főrabbi egy kitérő válasszal úgy nyilatkozott, hogy a lehelyesebbnek látná, ha a szatmári hitközség, a teljes béke helyreállítása érdekében, mindkét félnek megfelelőleg, kettéválasztatnák.

Ugy látszik, hogy a károlyi főrabbi nem is akarja egyelőre elfoglalni a szatmári főrabbi-széket, mivel elleneselben megjelölte volna az időpontot, amely neki a dési rabbi-kollégium határozata értelmében nemcsak joga, de a szatmári hitközség belbékéje érdekében, kötelessége is lett volna. Mi csak az erdélyi orthodoxia és elsősorban a szatmári hitközség érdekében nyugvópontra jutottunk szeretnénk már látni az ügyet, amely az erdélyi orthodoxia belbékéjének oly sokat árt és még sok keserű pillanattól szeretnénk megóvva látni az erdélyi orthodox zsidóságot akkor, amidőn súlyos problémáinak keresztlüvelére egy igazi, nagy megbonthatatlan egységre van szüksége.

## A palesztinai építés krónikája.

Röviddel ezelőtt kezdődtek el egy új papírgyár alapításának előkészítő munkálatai. A részvénytársaságnak, amely 30.000 font alaptőkével indul, az ifjú Lord Melchet is tagja. A gyár Haifa közelében épül fel és nagy jelentőséget tulajdonítanak a szakértők annak, hogy a papírgyártáshoz szükséges összes nyersanyagokat fel lehet lelteni az országban és nincs szükség az importra.

Egy zsidó társaság a közelmúlt hetekben próbaképpen egy gőzhajót helyezett kereskedelmi célokra forgalomba. A próbának az lett az eredménye, hogy a napokban újabb két hajót helyeztek forgalomba.

A grodnói üvegyár egy képviselője kereste fel a röviddel ezelőtt Erec-Jiszroel, hogy informálódjon az itteni üzleti lehetőségekről. A grodnói üvegyár már meg is kezdte az építkezéseket és a szükséges gépeket már el is indította Erec-Jiszroel felé.

Egy radomi zsidó kereskedő transzmissziós gépgyár építését kezdte meg. Ilyen gyár nincs az egész közel-keleten. Az évenként importált transzmissziós gépek értéke meghaladja a 10.000 fontot.

Tel-Avivban a napokban fejeződtek be egy aluminiumgyár építési munkálatai. A közeljövőben már teljes tüzemmel megindul a gyár.

Az Agudasz Jiszroel jeruzsálemi központja, most egy narancsültetvény megvásárlásának tervével foglalkozik, amelyen kizárólag vallásos munkásokat foglalkoztatnának.



Járványos  
influenzától  
megóvja a  
kellemes  
illatú és  
fertőtlenítő

**Szent László**  
toalette-szappan  
I. HEINRICH S. A.  
SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

szerűség arra hajította, hogy odaforduljon az ismeretlen felé. Óriási termetű embert látott maga előtt, poros utazóruhában; arcát beárnyékolta a széleskarimájú kalap.

— Miért futsz előlem, gyertyaöntő? — kérdezte az ismeretlen.

A gyertyaöntő pedig végre összeszedte az erejét és félénken felelt:

— Ilyenkor éjnek idején nem biztonságos a város. Rablónépség ólalkodik odakünn és a városnak se fala, se kapuja.

— Hát te, ha olyan félénk vagy, mit kóborolsz szombat éjszakáján az utcán? Elvesztettél valamit? Keressz valakit? Tolán nincs hajlékod?

A gyertyaöntő szólni akart, de nyelve nem engedelmeskedett és tehetetlenül, kintlódva nézett az idegenre.

Az pedig egy pillanatnyi hallgatás után folytatta:

— Hát én majd megmondom, mi járóban vagy. Vendéget keressz a házad számára. Mert üres házad és ha asztalhoz ülsz, tükröd a falon mindig csak a magad szomorú arcát veti vissza. De tele vagy vágyódással, te is szeretnél valakinek a szemébe nézni, valakit vendégül látni, valakinek a szavára figyelni, ha élményeiről mesél. És mert úgy, ahogy az Isten teremteit nem mersz emberek közé menni, mert elátkozottnak érzed magad, mert...

De a gyertyaöntő itt félbeszakította, mert hirtelen eltűnt minden félelme és bátorsága visszatért.

— Ki vagy te, — kiállította mélységes csodálkozással, — ki vagy te, aki nemcsak nevemet, hanem minden titkos gondolatomat ismered? Aki nem csak lépteimet, hanem lelkemet is követni tudtad?

— Én a te vendéged vagyok! — szólott az idegen. És ezzel kivette kezéből a kul-

csot, felnyitotta a kaput és mielőtt az elmerült gyertyaöntő egyellen üdvözlő vagy elhárító szót szólhatott volna, már ott is állottak a szobájában.

Az asztalon ott égtek a szombati gyertyák ezüst gyertyalámpákban, amelyekbe szép és áhitatra keltő jelenetek és mondások voltak belevésve: a Teremtés képei és a szent ünnepet dicsőítő mondások. Tiszta fehér abrosz volt az asztalon, kristálypalackban rubin színű bor piroslott, mellette gyönyörűvörös serleg és egy gazdagon diszített tálon ott volt a szombati kalács, még mindig érintetlenül.

— Még nem mondottál keddust, — szólott a különös vendég — hát mondj most!

A gyertyaöntő elmondta a péntekesít áldást a bor, a kenyér és a szombat felett, a gyertyák pedig fellobbantak és bevilágították a szobát.

Mikor a vacsora végére értek, a gyertyaöntő megszólalt:

— Uram, kérlek, vedd szívesen, ami keveset adhattam, mert a házam bizony nem számított kedves vendégekre. De még jobban fáj, hogy az asztalutáni imát is csak csendesén, magunkban mondhatjuk el, mert nincs harmadik, akivel fennszóval mondhatnók el az áldást. De ha kívánod, szívesen elmegyek valamelyik szomszédomhoz és megkérem, jöjjön át hozzánk, ha asztalánál amugy is ülnek hárman.

De a vendég rápillantott és így szólt:

— Nem kell a harmadikat hívnod, — anélkül is elhangozhatik a „Birkasz hamzaun” az asztalodnál, — úgy ahogyan ma sehol a világon, egyellen zsidó háiban sem hangzik el. Te csak engem látsz, csak egyik vendégedet. De mondom neked, itt vannak velünk Izrael prófétái és királyai, papjai és levitái valamennyien.

## A jeruzsálemi frank zsidók imádkozási módja

— Jeruzsálemi levél —

A kolozsvári vallásos zsidóság egyik volt prominens tagja, Jehuda Léb Pál, aki ismert jótékonyágát, hozzátartozóin kívül, 10 flatalembert nevelt fel a vallásos zsidó tudományokban való jártassággal, néhány hónappal ezelőtt telepedett át a szentföldre, most pedig már levelet is írt az ottani frank zsidók vallásos életmódjáról, amelyből a következő eddig kevésbé ismert ájtatoskodás módját tartjuk szükségesnek olvasóinkkal közölni:

„Az elmúlt héten egy frank templomban voltam, ahol évenként a Savavem előtt egy mindenkire kötelező böjtnapot tartanak. Ilyenkor a községhez tartozó nők, férfiak és gyermekek összegyűlnek a templomban sachrut-ot imádkozni és ezt követően egy óráig tartó különböző imákat mondanak el. Ennek befejeztével háromszor egymásután mondják el a teljes Dávid-zsoltárokat és ez összesen 9 óra hosszáig tart. Elképzelhető, mely lassan lettek ezen imák megfelelő keleties dallamokkal elmondva. Tíz frank zsidó állott állandóan az imaház pódiumán és mind-egyik 10-10 zsoltárt recitált hangosan és a község többi tagjai csendesén utána mondogatták. Így volt ez a többi imáknál is. A többi imákat a pódiumon levő egyik fiatal bádogos mondta elő, elképzelhetetlen szívememelő hangon. A pódiumon még hét ember tartózkodott, mind-egyiknek kezében egy sófár volt és az imák közepette, amidőn a frank recitált, a mellette levő 9 frank szintén közléskialtott és a hét férfi hangos kiáltozás közepette pedig belefűt a sófárba. Borzasztóan féjtelmas volt a látvány és nem maradt a gyermekek közül, nem szólva a nők és férfiakról egyetlen egy sem, aki hangos zokogásban ne tört volna ki. Én át voltam hatva ama tudattól, hogy az ilyen ima hatása alatt el kell jönnie a mi megváltásunknak, a galuth keserveiből. Mindenki, aki ezt végignézte, még nem hitte volna el, hogy az igazi zsidó megváltás ne érkezett volna el.

Lehetetlen leírni azt a hatást, amit egy frank templomi imádkozás kiváltott belőlem és ezen nap élményeit nem adom el az egész diaszporáért és az előimádkozó bádogos kisujját valamennyi galuthban lev rabbijainkért.

Ezt írta Jehuda Léb Pál, a Kolozsvárról áttelepült, egész életét igazi vallásosságban és jótékonyágban eltöltött zsidó férfi. Aki ismerte őt, az tudja csak mérlegelni sorainak őszinte zsidó szívből jövő lényegét...

**Ha a „NÉPÜNK“-et olvasod,  
jusszon eszedbe az előfizetési díj is!**

És még mielőtt a megdöbben házigazda szóhoz juthatott volna, kezébe vette a frissen megtöltött serleget és olyan hangon kiáltott, mintha egy hosszú-hosszu és népes ünnepi asztal vendégeinek kiáltaná:

— Rabboszáj, imádkozunk!

S ekkor hirtelen, mintha száz meg száz hang válaszolt volna, mennydörögve érkezett a válasz:

— Legyen áldott az Örökkévaló neve most és mindörökké!

És a vendég folytatta:

— Efrájimnak, a gyertyaöntőnek, a házigazdájának engedelmével és engedelmével az itt jelenlévőknek, dicsérni akarjuk az Urat, atyáinknak Istenét, Izrael Istenét, a Seregek Urát, aki kerubok között trónol, mert élvezünk engedett abból, ami az övé!

Ez az a Nagy Formula, amelyet akkor mondanak, ha több mint ezer zsidó vesz részt lakomán.

S a láthatatlan vendégek kórusa egyhanguan felelte:

— Legyen áldott a mi Istenünk, atyáink Istene, Izrael Istene, a Seregek Ura, aki kerubok között trónol, akinek javaiból élve-tünk s akinek jósága bennünket éltet... Áldott legyen ő és az ő neve!

És következtek az asztali áldás mondatai, melyeket az őz vendég zengő hangon mondott el s amelyre a láthatatlan gyülekezet hangos „Omen”-nel válaszolt.

A gyertyaöntőt pedig valami édes kábulat szállotta meg. Ugy rémlett, mintha gyertyái mindig messzebből világítanának s a vendége hangja egyre nagyobb távolságból szólna.

... Mikor felébredt, ott ült még mindig az asztala előtt, égtek a gyertyák, a boroskehely félig üres volt s a kalácson látszott, hogy megszegték. De titokzatos vendégének nyoma sem volt többé.

# HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

## Naptár 5693

Péntek: Seváth 21. február 17.

Szombat: Seváth 22. február 18.

Heti szidra: תורה

Heti háftóra: שבת מות המלך

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.35

gyertyagyújtás 5.45

Istentisztelet kezdete 5.50

Szombat befejezése 6.45

— FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési díjajukat számunkra haladéktalanul beküldeni szíveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

## Vallás és Tudomány

Írta: ALEXANDRU KLEIN,

az erdélyrészi román újságíró egyesület titkára.

Nagybánya. Kényes témát választottam feldolgozásra, de azt hiszem, hogy kényessége mellett is — vagy talán ezért, számot tarthat az érdeklődésre. A közvélemény szerint egy nagy szakadék tátong a vallás és a tudomány között. Egyik szélsőséges vélemény azt tartja, hogy amely tudomány nem a vallással foglalkozik az másodrangú, a másik szélsőséges nézet szerint, amely tudomány a vallással kapcsolatos, semmi pozitív értéke nincs. Jelen értekezésem feladata bizonyítani, hogy lelki életünk eme két megnyilvánulása erkölcsi és eszmei tekintetben nem ellenlábaskodás, kölcsönhatásban állanak egymással s időrendi sorrendben a vallás elsőbb lévén, etikai s eszmei energiájából bő táplálékot nyújt a tudománynak. Bizonyítani kívánom, hogy az elme, mely mindkettő elemeivel telve van harmonikus életre ösztönözhető, megnyugodott filozófikus világnézetnek ösztönözhető, mert „Kinek kebelében az ősi hagyományok most is üde szép virága gyökeret vert s tért enged ama másik virágnak, amelyet a természeti tünemények rendszere elűltetett: a tudománynak, kinek a vallásosság kezelt fogott a tudományos felvilágosultsággal, annak a mulandóság kertjében a boldogság gyümölcse terem”.

A legegyszerűbb pont, ahol a vallás és a tudomány találkozik, a cél. Mindkettő célja az emberek lehető legnagyobb számának, a lehető legnagyobb boldogságát előmozdítani. Hogy ezt szolgálják, életigazságokat állítottak fel a halandó ember számára, normákat, melyek az erény gyakorlására serkentenek, szabályokat, melyek a bűntől való tartózkodásra buzdítanak. Ezért írja elő a vallás követőinek, hogy a szeretet legyen a kapocs, mely bennünket a külvilághoz fűz, hogy a magunk jóléte mellett a mások javát is előmozdítsuk, hogy az igazságot szeressük, hogy a szegényt, a nyomorgót gyámoltassuk, tisztaságra törekedjünk testben és lélekben egyaránt, a hízlegést, gödöt, pöffeszkedést kerüljük. A vallás etikai eszménye a következőkben foglalható össze: „A világlejtelődés célja az erény uralma, a bűn megszűnése. Amíg bűnös indulat uralkodik a világon, addig halálos homály ül rajta, ha ki lesz gyomlálva a bűnös indulat, akkor öröm és világosság lesz a mindenségben”.

Van a filozófiának egy ága, mely az erkölcsi és jószág elméletével foglalkozik, ez a tudomány az etika vagy erkölcs. Kiindulópontja azon ítélet, mellyel cselekedeteinket kísérjük és embertársaink cselekedeteit értékeljük. Ez a tudomány is előírja, hogy milyen legyen az egyén tevékenysége. Ennek a forrása is a boldogság keresése. S ha fel akarunk sorolni azokat a pilléreket, melyeken az etika nyugszik, lapozni kellene egyet visszafelé s ismétetni azt, amit a vallás erkölcsi szabályainál elsoroltam.

A tudománynak a vallásról való helyes felfogását az egyik legnagyobb gondolkodónak, Spencernak magyarázatában látom. Szerinte tudatunknak el kell ismerni azt, hogy több van, mint amennyit felfogni és megfejteni képes. El kell ismerni a lényegileg létező misztériumot, mely megoldhatatlan a tudomány számára. Gondolkodó képességünk ősi alapulajdonsága, hogy oksági kapcsolatban fog fel mindent. Ha nem tételezzük fel egy Ősöröt, a világ-egyetem létezésének okát nem tudjuk megmagyarázni. Keletkezési magyarázatának conditio sine qua nonja az isteni Energia elgondolása, mely a vallás csiréje. A vallás tehát racionális módon megold egy rejtélyt, amit a tudomány nem képes megfejteni, megoldja az Univerzum ittlévésének mélyes misztériumát. Tűzzük ki a tudomány s a vallás háttérát s nyomban megszűnik az ellenlábaskodás közöttük.

A másik pont, ahol a vallás megnyugtatóbb érzést ad a tudománynál: a halál. Eszünk meg nem magyarázza, miért dul úgy keblünkben a nemlétező, a szorongás, a végleges megsemmisülés

való félelem. A vallás ennek ellensúlyozására felállította a lelek örökkévalóságának fenséges koncepcióját. A tudomány materializmusa, avagy Schopenhauer Nirvánája nem fogja soha kiegyenlíteni a haláltól való öszlön-szerű félelmet, még ha az visszája is az élet igenlésének. Stuart Mill véleményére kell itt utalnom, amely szerint „a végleges elpusztulás érzését csak a hit balsama csillapíthatja”. Nem kell másra hivatkoznom, mint a tudomány oly sok neves bajnokára, akik a halálos ágyon ismerék el a vallás örökérvényű igazságait, egész életükben képviselt más meggyőződés ellenére. A hitében élő jámbor ember bátrabban néz a halál elébe, mint a német filozófustól annyira feldicsért buddhista keletiek Megvigasztalja őket a zsolttáros király imája, mely még Kantot is meghatólta: „Gám ki éléck bégé cálmuvész ló iro ro ki atu imodi.” (Ha a halál völgyében járok, akkor sem félek, mert Te velem vagy).

Az etikai, szociális és karitatív szabályokon kívül az orvos és jogi tudományok kezdő nyomait szintén a vallás keretein belül találhatjuk. Igaz, hogy akkor a gyógyítók és bírák a papok voltak. Ugyancsak itt találjuk a történetírás első csiréit is. A járványos betegek szelektálása, a fürdés kötelező parancsa, a növényekből való gyógyszerek készítése stb. megerősítik állításomat. A magántulajdon szentsége itt bontakozott ki. Ismerték az év, a hónap s a napbeosztást s a csillagászat terén is megfelelő képzettségük volt. Bölcséleti fáradozások arra szorították, hogy a vallás előírásait harmóniába hozzák az akkori idők filozófiai nézeteivel.

Ha valaki életét a vallás tanai szerint rendezte be, akkor a szó legnemesebb értelmében vett igaz ember lesz. A tanok betartása nem akadály a másokkal való békés együttélésre, ellenkezőleg arra sarkítja az embert, hogy a szép, a nemes s a jó harcossá legyen a földi vándorlón. Akinél a vallásos meggyőződés a világi tudással párosul, az meg fogja állni helyét ugyanis, mint istenhívó, ugyanis, mint állampolgár s ugyanis mint kultúrember. Azokra a problémákra, melyekre a tudomány nem ad kielégítő megoldást, segítségére van a hit s a kettő párosulva, meglepő és összhangot fog nyújtani lelki életében.

Hasonlítsuk össze végül a munka tiszteletét, vallási és tudományos vonatkozásában. A munka megbecsülése és kultusza a vallás tanításának integrális része. Nemcsak az parancs, hogy a hetedik nap pihenjünk, hanem a hat napon keresztül dolgozzunk és fáradozzunk „Ha kezéd munkáját élvezed, boldog vagy”, énekli a zsolttáros költő. Ezért plántálja a vallás követőinek lelkébe a munkaszerelet költelmét, mely ellenállhatatlan fodrálva visz az eszményibb tőjak felé, ezéri emeli a munkát arra a piedesztálra, amelyet misztériójánál fogva méltán megérdemel. Nem marad e mögött a tudomány oktatása sem. Tolszói a „Tudomány és művészet” című könyvében a munka apotizisát zengi, am kor kötelezővé teszi minden ember számára, hogy amit szervezete elfogyaszt azt pótolja dologgal és tevékenységével. Szűk volna egy cikk kerete ahhoz, hogy a tudomány nagyja nak felfogását ismeressem, ép ezért sürítetem azt a tolszói elgondolásban össze.

Huzzuk meg a határvonalat a vallás és a tudomány között, akkor békén megférnek egymás mellett. Ismerjük el, hogy a végsőből a végtelenbe, csak a vallás hidján keresztül juthatunk el, oda semmiféle tudományos hipotézis útja észszerűen nem járható. El kell viszont ismernünk, hogy az emberi közjó előmozdításában sokkal tartozunk a tudománynak, amely fejlődésével a „homo sapiens” fokára igyekszik az embert juttatni. Ragaszkodjunk ősi hitünkhöz, törekedjünk a világi tudományokból minél többet elsajátítani, adjunk hajlékot mindkettőnek lelkünkben, értékeljük mindegyiket a magamódja szerint, s akkor derült kedély s optimizmus lesz a tarisznyánkban az élet rögzös vándorutjain.

— Terjesszék és szerezzetek előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

— Prága községi tanácsa megtagadja az illetőséget a „lengyel” zsidóktól. Prágából jelentik: A legutóbb tartott kö ponti szociálválasztmány elnökségi bizottságában dr. Spacek városi tanácsos közölte ama irányvonalakat, melyek szerint idegen állampolgárok illetőséget kaphatnak. „Külföldiek — mondotta — nem szívesen látott elemei az államnak. Szívesen szabadulnánk tőlük, ha nem kellene tartani a külföld hasonló megtorlásától. Mindenesetre szükséges, hogy különbséget tegyünk, vajjon gazdaságilag előnyös-e egy-egy idegennek az állampolgárság megadása. A döntésné a nemzetiségi s vallási hovatartozás jön figyelembe. A vallás kérdése főképpen lengyelországi zsidóknál jön tekintetbe, akik ellen a háboru alatt a prágai lakosságban éles ellentállás volt észlelhető”. Dr. Baxa, Nagyprága polgármestere hű maradt önmagához. Ime fenti jelentésével nyíltan is irgat a zsidóknak.



**Fehér fogakat**  
csakis  
**PEBECO**  
fogpaszta  
biztosít.

## Helyreigazítás egy személyes támadás ügyében

Lapunk múlt heti számában „Választ kérünk Nussbaum urtól!” címmel és „Egy régi cionista” aláírással megjelent cikkünkre vonatkozólag lapunk szerkesztősége kötelességének tartja, hogy a következő nyilatkozatot tegye:

Személyeket támadó cikkeket aláírás nélkül lapunk nem szokott megjelentetni. Főszerkesztőnk egész heti távollétében a tulajdonosok anyag és szerkesztőségi munkatorlódás okozta, hogy az idézett cikk általunk mélyen sajnált elnézés folytán a lap hasábjaira került.

A lap intencióinak megfelelően, kötelességünknek tartjuk, hogy az idézett cikk megjelenéseért mély sajnálatunkat fejezzük ki. Annak sem hangjával, sem tartalmával nem azonosítjuk magunkat, mint ahogy városunk és Erdély cionista és általában zsidó körei Nussbaum Sámuel urról és közéleti működéséről csakis a legnagyobb elismerés hangján emlékezhetnek meg.

A NÉPÜNK szerkesztősége.

— Kritika a lengyelországi zsidó írók egyesületének gyáva magatartása miatt. Varsóból jelentik. A lengyelországi zsidó újságírók s írók egyesülete meghívta a Lengyelországban tartózkodó Uri Zwi Grünberget, a szenális palesztinai héber és jidis költőt egy előadás tartására. Az illusztris vendég ünnepélyes fogadtatására már minden előkészületet megtettek, Uri Zwi Grünberg már meg is érkezett Varsóba, mikor az utolsó előtti napon értesítést kapott a zsidó írók egyesületétől, hogy az előadást le kell mondani, mert félnek a kellemetlen zavargásoktól. A „Bund”, nevű lengyelországi zsidó szociálista szervezet, melynek tagjai fanatikus jidisták s a héber nyelv ellenségei, megfenyegették a rendezőket, hogy zavargásokat fognak kelteni, ha megengedik Uri Zwi Grünberg előadását, aki állítólag egyszer azt írta, hogy „Ezentul csak az édes héber nyelven fog írni, nem pedig a „Nalevki” zsargonján.” A bundista „Volkszeitung” egyébként ezzel kapcsolatban azt írta, hogy Uri Zwi Grünberg azért jött Lengyelországba, hogy a zsidókat egy Angolországelleni háborúra izgassa. A fenyegetéstől a zsidó írók egyesülete megijedt s lemondta az előadást. Ez az elhatározás kínos feltűnést keltett zsidó körökben s a lengyelországi nemzeti zsidó sajtó gyávaságnak minősítte ezt a lépést.

— **Ben Gurjon Jabotinszky ellen.** A palesztinai „Fromin-affairrel” kapcsolatban tartott nagy munkás népgyűlésen Ben Gurjon, a palesztinai hisztadruth vezére éles kirohanást intézett Jabotinszky ellen és 3 órán keresztül tartó szeméyes támadásban szinte darabokra szedte Jabotinszkyt. A jeruzsálemi „Doar Hayom” pártönkivüli napilap dec. 19. iki számában foglalkozik Ben Gurjon támadásával, melyet a zsidó történelemben egyedülállónak és párhuzam elvetemedeltségnek minősít. Háromezer ember ment el a népgyűlésre abban a reményben, hogy érdekes és tanulságos, esetleg felvilágosító előadást fog hallani és 3 órán keresztül kvalifikálatlan gyalázkodásokat, piszkos személyi köpködést, sőt antiszemitaizú ócsárlásokat kellett hallaniok egészen az undorézésig, a távollévő s védekezni nem tudó Jabotinszky ellen. Ha eltekintünk a hisztadruth viselt dolgaitól, Ben Gurjon „beszámolója” is már elég volna ahhoz, hogy megundorodjunk a palesztinai „munkásuralomtól.”

— **A csehszlovákiai gyárosok szövetsége a zsidók ellen.** Rigából jelentik: A csehszlovákiai gyárosok szövetsége bizalmas körlevelet intézett lettországi képviselőihez, melyben felszólítja ezeket, hogy ne alkalmazzanak zsidókat vállalataikban. Amennyiben szükséges volna erre vonatkozó információkra, úgy a rigai csehszlovák konzulátus készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére. Vajjon mit mondanak ehhez a gyárszövetségek zsidó tagjai?

— **A palesztinai zsidók adják a bevételek 40 százalékát.** Jeruzsálem. Viágszerte csodálkoznak azon, hogy miatti az európai államok költségvetései állandóan deficittel küzdenek, addig a kicsiny Palesztina, ahol ezidőszert minden még csak a kezdetlegesség stádiumában van, évek óta nemcsak aktív mérleget, de minden évben nagy felesleget mutat fel. Nagy angol újságok ezt a zsidó bevándorlás javára írják. Hogy ez így is van, igazolja egy palesztinai statisztikai kimutatás, mely szerint a palesztinai zsidók, mely a lakosság 18 százalékát teszik ki, a kormány bevételeinek 40 százalékát adják.

— **Hitler csokorral tiszteli meg az olasz kamara elnökének zsidó feleségét.** Hogy nem lehet a valóságban keresztülvinni, amit politikából hirdet az ember, még Hitlernek sem, bizonyítja az a furcsa eset, amit Berlinből jelentenek. Hitler a múltkor a berlini olasz kereskedelmi kamara elnökénél, Renzettinél tisztelgett és feleségének egy csokor rózsát is átadott. Utólag kiderült, hogy Renzettiné apja egy Kochmann nevű ur, aki a felsősziléziai gleiwitz-i hitközség elnöke, anyja pedig dr. Kohn káttowitzi főrabbi leánya volt.

— **Mit szólnak ehhez Hitlerék.** Karlsruheban néhány nappal ezelőtt meghalt H. asszony, egy öreg zsidó nő, aki keresztény polgáriarságot is nagy megbecsülésnek örvendett. A temetését vasárnap délutánra tűzték ki. A helyi plébános délelőtt a templomban a következő felhívást bejelentette a szószékről: „A ma délutáni istentisztelet elmarad, hogy a híveknek alkalmuk legyen H. asszony temetésén résztvenni.” De történt nem sokkal később egy másik, még feltűnőbb enuciáció is. A temetéssel egyidejűleg értekezletet tartott a nemzeti szocialista párt helyi csoportja, ahol a párt elnöke kegyeletes szavakkal emlékezett meg H. asszonyról és szóról-szóra ezt mondta a jelenlevőknek: „Most pedig felkérem a néptársakat, hogy az elhunyt H. asszony tiszteletére álljanak fel helyeikről.” Ami meg is történt... Vajjon mit szól ehhez Hitler ur?

# FERRUM

## VASÜZLET

### átköltözött

február elsején a KUGLER & ANDRÉNYI-palotába, Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a

Átköltözés folytán visszamaradt áruinkat olcsón kiárusítjuk.

# „FERRUM”

Vaskereskedelmi R. T.

Telefon: 9-73

Gyári lerakatok!

„Engbert” autógummi gyári lerakata

Szombaton zárva!

skola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

— **A legújabb kor sárga jele.** A középkorban tudvalevőleg a zsidónak sárga jelet kellett viselni a ruháján. A régmúlt intézkedést most litokban felújította a bécsi műegyetem. Ugyanis megállapítást nyert, hogy a nemzsidó hallgatók igazolványán fekete alapon még egy kis sárga díszítés van kinyomtatva. A zsidók igazolványán pedig ez a kis sárga ornamens hiányzik. Természetes, hogy a beavatott egyetemi közeg, rögtön megtudja állapítani, anélkül, hogy a rovatokat nézné, hogy valaki árja fajú vagy nem, hisz az egyetemi hatóság a régi sárga jel helyébe a hiányzó sárga jelt tette. A zsidó hallgatóság körében természetesen óriási a megbotránkozás a negatív sárga jel miatt és az egyetemi hatóság ügyetlenül azzal mosakodik, hogy mindez csak „véletlenségből” történt.

— **Hogyan akarták a múltban a zsidók kikeresztelkedését előmozdítani?** A „Die Wahrheit” c. lapban dr. Hugo Spieger komoly cikke ír a kikeresztelkedésekről. A cikkíró hivatkozik többek között Kaunitz kancellár egy mondására. Mikor Mária Terézia megérdezte kancellárját, hogyan lehetne a zsidók kikeresztelkedését előmozdítani, a híres államférfi azt felelte: „Nemességet kell adni nekik.” Kaunitz igazsága is volt, meg nem is. Tény az, hogy a nemességre emelt zsidók legtöbbször első dolga volt a keresztvíz alá hajtani fejét, de lény az is, hogy tíz egynéhány év óta szünetel a nemzeti oklevéladományozás, mely királyi jog volt, de a kikeresztelkedések száma nemhogy csökkent volna, de emelkedett.

— **A magyar zsidóság felekezeti megoszlása.** Budapest. A legutóbbi népszámlálás eredményei egyes részleteiben a napokban kerültek nyilvánosságra, mely igen érdekes adatokat tartalmaz a zsidóságra vonatkozólag is. E szerint 1930-ban 444 567 zsidó lélek élt Magyarországon, amely az összlakosságnak 5,1 százalékát teszi ki. Ez a szám felekezeti árnyalatok szerint a következőképpen oszlik meg: neolog, illetve kongresszusi 188 098 lélek (42,3%), orthodox 103 579 lélek (23,3%), statusquo 21 208 lélek (4,8%), egyéb felekezeti árnyalatot megjelölés nélküli 131 682 lélek (29,6%). Eszerint tehát 131 682 lélek egyáltalában nem válaszolt a feltett kérdésre a felekezeti hovatartozandóságát illetőleg. Sajnos — úgy látszik — ezek azt sem tudják, hogy zsidók, még kevésbé azt, hogy orthodoxok e, vagy neologok?

— **Felemelték a csehszlovákiai zsidó kultusz állami szubvencióját.** Prágából jelentik: A csehszlovákiai 1933. évi állami költségvetésben a zsidó kultusz szubvencióját 158 000 koronával felemelték. Az 1932. évben a költségvetésben 1 650 000 korona volt felvéve a zsidó kultusz támogatására, míg a folyó évben a zsidó kultusz 1 808 000 koronával szerepel. A differenciát a cseh és morvaországi, valamint a szlovenszko-i hitközségek kapják. Cseh, Morva és Szilézia hitközségei az 1932. évi 875 000 koronájával szemben 1933. évben 1 008 000 koronát, míg a szlovenszko-i hitközségek a tavalyi 689 200 koronával szemben, idén 800 000 koronát kapnak. A kárpátországi hitközségek szubvencióját ezzel szemben 61 700 koronával leszállították, amennyiben a tavalyi 172 500 koronával szemben az 1933. évi költségvetésben már csak 110 800 korona van előirányozva a kárpátországi hitközségek javára.

— **A rabbi-vizsgára jelentkezők bevonulását elhalasztotta a kultuszminisztérium.** Bukarest. Február 12. A kultuszminisztériumtól kapott értesítés alapján közöljük, hogy a legközelebbi rabbi-vizsgák Bukarestben f. év március hó 10-15 között lesznek. Mindazok a rabbik és rabbijelöltek, akik vizsgára jelentkeztek, de közben katonai szolgálattételre belettek hívva, forduljanak kérelmeikkel a kultuszminisztériumhoz, ahonnan igazolványt nyerne vizsgálatra való jelentkezésükről és ennek alapján bevonulásokra halasztást nyerne.

**חַשׁוּבָה** étterem nyílt Clujon, az Asztória szállodával szemben, a Metropol Kávéház melletti helyiségben

**Mátyás Ignác vezetése alatt** Esküvőket és más ünnepi rendelőnyit, valamint abbonálást házhoz szállítva is vállalok.

— **Felajánlották a lodzi rabbiszéket a lublini főrabbinak.** Lublin. A lengyelországi zsidó nyilvánosság nagy érdeklődéssel kíséri a lodzi rabbiszék körüli fejleményeket. A lodzi hitközség ugyanis a lublini főrabbinak, Schapira Meiernak ajánlotta fel a főrabbszék betöltését, aki mint ismeretes, világhírű jesivát vezet Lublinban. Mindazonáltal még nem bizonyos, hogy Schapira főrabbi elfogadja-e a meghívást. A varsói „Moment” interjú közöl a lublini főrabbitól, aki kijelentette, hogy csak olyan feltételek mellett fogadja el a meghívást, ha havi 5000 Zloty fizetést biztosít számára a hitközség, amelyből 3000 Zloty a jesiva havi deficitjeinek fedezésére fordít. Szükséges azonban még az is, hogy a hitközség egy 100 000 Zloty-s kamatmentes kölcsönt folyósítson a lublini jesivának, amelyet az 1000 Zloty s havi részletekben fizetne vissza. Ezzel szemben a „Jüdischen Togblat” tudósítója közli, hogy szó sem lehet arról, hogy Schapira főrabbi elfogadja a lodzi főrabbszékét, mert ez egyet jelentene azzal, hogy az évtizedes munka útján felépített jesiváját, örökre elhagyja. A jesiva növendékei mindent elkövetnek, hogy maradásra bírják a főrabbit. A lublini főrabbi azonban azért akarta elfoglalni a felajánlott lodzi főrabbszékét, hogy ennek segítségével szánja a jesiva súlyos anyagi helyzetét. Legújában azonban arról számolnak be a zsidó lapok, hogy a jesiva növendékei saját kezükkel megmozdítottak és sikerülni fog nekik felhozni az összeget, amely a jesiva szánlásához szükséges. Schapira főrabbi reméli tehát, hogy nem lesz kénytelen elhagyni Lublint és megmaradhat élete legnagyobb műve, a világhírű lublini jesiva mellett.

— **Mussolini az antiszemizmussal ellőnését várja.** Berlin. — A jelenleg Berlinben időző clevelandi főrabbi, Rabbi A. H. Silver röviddel ezelőtt Rómában tartózkodott, ahol Mussolinival folytatott beszélgetéseket. „Olaszországban, — mondta Mussolini — nincs antiszemizmus. Nálunk vallási tolerancia uralkodik, ugyanígy, hogy a zsidók részt vesznek a fascista párt felelős posztjain is. A zsidó polgárok Olaszországban a legteljesebb egyenjogúságot élvezik. Az ifjúságunkat mi szigorúan nemzeti és vallási szellemben neveljük, u yanakkor azonban a tolleranciára is megintjük őket. Az antiszemita mozgalom egyre növekvő hulláma — folytatta az olasz diktátor, — a gazdasági válság mélyülésével van összefüggésben. Ha visszatérnek a normális gazdasági idők, akkor minden bizonytalanság megszűnik az antiszemizmussal is, még Németországban is.”

## Goldmann Bernát

orth kóser vendéglője

Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbik hechserével

Művészi pr-rzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

## Schulhof Emilné

„Orient” Szővművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ci-rogaru No. 17. Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Legizlésebb ridikülők már 150 leitől. — Mindenféle bőrdiszmuárut nagyon olcsón

# HARTMANNÁL

## lehet venni

Regele Ferdinand No. 1.

## A Zsidó Kulturkör meg- alakulása Nagyváradon

Dr Kupfer Miksa aradi orvos előadása

Gondos előkészítés után, a közelmúltban megalkult a városi zsidó társadalom intellektuális rétegéből rekrutálódó Zsidó Kulturkör, amelynek célkitűzése a következők:

Városi zsidó társadalomának az a nagy világnézeti differenciálódása, amely végül a sok párt rendszerű, a merev pártkeretek inkább elválasztó, mint összetartó, egészségtelen elzárkózásában éli ki magát, érlelte meg azt az elgondolást, hogy egyetemes, minden párton és zsidó világnézeten felülemelkedő, a zsidó társadalom egészét átívelő fórumot kell teremteni és a zsidó nevelő munka kulturális eszközeivel olyan tömegnevelést kell adni, amelynek segítségével a zsidó gondolat, a pozitív zsidó munka, minden pártállás, vagy világnézet mellett, — vagy dacára, — primaer fontosságot nyer.

Ezen munka elvégzésére vállalkozik az az intellektuális zsidó réteg, amely a Zsidó Kulturkört életre hívta és ezen munka elvégzésére a kulturális nevelés, a pozitív zsidó munka eszközeit használja fel.

A Zsidó Kulturkör célkitűzései:

A zsidó népnek és névnek becsületet, a zsidó egyének pedig öntudatot és zsidó gerinceséget szerezni és a Zsidó Kulturkör azon felismerése, hogy pozitív zsidó nevelést a népi beismerés gerinces egyenlősége teszi csak lehetővé, állást foglal a zsidó nép területi, gazdasági, társadalmi és szellemi állérszűkítésével szemben, anélkül azonban, hogy akár az egyik, akár másik pártnak pártpolitikai kérdéseire befolyással kívánna lenni.

A Zsidó Kulturkör a zsidó ifjúság nevelésével is intenzíven foglalkozni kíván. Felismeri ezen súlyos kérdésnek döntő jelentőségét, ezért ezen probléma állandó felszámolását és az ukkeresést annak megoldásához, elsőrendű feladatának tekinti.

A Zsidó Kulturkör tevékenységét a nevelő munka kifejtésében látja szükségesnek, ezért kéthetenként tartandó belső szemináriumokat és havonként tartandó nagy nyilvános előadásokat rendez, amelyek kapcsán a zsidóságot érintő és érdeklő problémák kerülnek megvilágításra.

Az első nyilvános előadást a városháza nagyszobájában folyó hó 19-én, vasárnap délután 1/2 órakor Dr Kupfer Miksa aradi orvos tartja meg „Élet és Irodalom” címmel és ezen erdélyiszerte ismert, nagygyógy képességű előadó vezeti be az előadás-sorozatot, amelyet nagyváradi, erdélyi és külföldi kiváló zsidó előadók folytatni fognak havonként.

A Zsidó Kulturkör működéséhez Nagyvárad zsidó társadalma ösztönöz, érdeklődést mutat és remélhető, hogy az a törekvés, amelyet a Kör programjával vállalt, teljes megvalósításához jut el.

## A nagyváradi Makkabea közgyűlésén egyhangu lelkessedéssel kimondot- ták, hogy lecsatlakoznak a Makkabi világszövet- séghez

A nagyváradi Makkabea tegnap tartotta meg XIII. éves rendes közgyűlését, amelyen nagyszámú makkabista jelent meg. A szakosztályok jelentése után különböző felszólalások hangzottak el Goldstein Mór, Rath Efraim, Wasserstrom Sándor, Salamon Jenő, Klein Ferenc, Heller Miklós és Urán László részéről, amelyek odatendáltak, hogy a Makkabeának a jövőben tömegsportot kell csinálni és a zsidó ifjúságot a sport mellett zsidó kulturális szellemben kell nevelni. Egyhangu lelkessedéssel kimondták, hogy a Makkabea a teljes nagyváradi zsidóságot képviseli, hálabba rendszerrel új tagokat gyűjtenek és lecsatlakoznak a Makkabi világszervezethez. Mindent elkövetnek, hogy a Makkabea sportolót részt vehessenek a csernovitzi zsidó olimpiáson, illetve a Makkabiádon. A jövőben rendszeresítik a kultúrelőadásokat és a Makkabeát minden energiával az öt megjelölt sportbéli és társadalmi kívánalmak — mindenkor a 100 százalékos zsidó vallási és nemzeti szellem keretein belül. Minfan a felmentvényt megadták, Goldstein Mór korelnök 5 tagú bizottságot küldött ki a jelölések megejtése végett. Azután megválasztották a Makkabea új vezetőségét, amelybe több új és fiatal erőt hoztak be.

Az újonnan megválasztott vezetőség névsora a következő: Örökös díszelnökök: Dr Kovács Gyula, Nussbaum Sámuel, Szemere Miklós. Tiszteletbeli elnökök: Dr Blattner Sándor, dr Bárdos Imre, Fehér Dezső, Goldstein Mór, Grünbaum Vilmos, dr Gál Sándor, Hegedüs Nándor, dr Klein Ernő, Kálmán Ernő, Krausz Ernő, Káin Elemér, Marót Sándor, dr Markovits Ignác, Parlagi Lajos, Plesz Géza, Rath Efraim, Wasserstrom Sándor, dr Váradi Ödön, Weisz Jenő. Elnök: Salamon Jenő. Társelnök: Weisz Ferenc. Ügyvezető elnök: Dr Deutsch Elemér. Ügyvezető alelnök: Stekli Emil. Főtákar: Klein Ferenc. Titkárok: Heller János. Motzen Béla, Stern Zoltán. Tagvezető titkár: Fazekas László. Főjegyző: Moskovits József. Jegyzők: Bernád Samu, Haas Béla. Főpénztáros: Friedmann Dezső. Pénztárosok: Asztalos György, Róth László, Steiner Bruno, Stern Zoltán. Főelőadó: Grünfeld Aladár, Sági Lajos. Ellenőrök: Arnstein

Márton és Gyémánt Jenő. Futballszakosztály elnöke: Heller Miklós. Tagok: Schwartz Oszkár, Sági Lajos, Fülöp Ede, Nádor Ernő, Löby Jenő, Gelb Kálmán, Weisz S. Weisz J. Intéző: Löwy István, Helyettese: Jakobovits Imre. Ifjusági és törpe: Morgenstern N. Végvárosi bizottság elnöke: Heller Miklós. Tagok: Nádor Ernő, Stern Zoltán, Steiner Bruno, Bernád Samu, Weisz Simson, Sonnenwirth Sándor, Seidler Hermann, Jakobovits Imre. Orvosok: Dr Erdős Zoltán, dr Csapó Andor, dr Nussbaum Endre, dr Grünbaum András. Turisztika: Elnök: Friedländer János. Titkár: Moskovits Andor. Kulturszakosztály: Elnök: Wasserstrom Sándor. Tagok: Leitner Zoltán, Bleyer Adolf, Rath Efraim, Urán László, Landau Adóif. Tennisz: Stern Sándor. Titkár: Sonnenwirth Sándor. Vivás: Czitter Jenő. Sakk: Elnök: Handel Sándor. Titkár: Frankfurt Miklós. Ping-pong: Táglitich Béla, Epstein László. Főszereplős: Róth László. Háznagy: Káin Elemér. Sajtó: Fischer Antal, Heller Miklós. Makkabi bizottság: Elnök: Urán László. Tagok: Heller Miklós, Schwartz Oszkár, Weisz Simson.

Választmány: Asztalos Albert, Berger Simon, Bornstein Ignác, Blum Zsigmond, Fülöp Márton, Friedländer Félix, Gottfried Sándor, Grünfeld Hermann, Gáspár Mihály, Gelb Kálmán, Heller József, Hittner Imre, Jakobovits Nándor, Káin Jenő, Káin Ödön, Klein Márton, Klein Izidor, Kohn Jenő, Kupferstein Sándor, Lefkovits Maxi, Ligeti Sándor, Markovits Sándor, Róna Béla, Róna István, Schön Hermann, Seidler Gusztáv, Szenczky Miklós, Ujhelyi Miklós, Weisz Gyula.

## — Wizo leánycsoport alakult Nagyváradon.

Azon fáradhatatlan tevékenység, melyet a Wizo, cionista női szervezett Nagyváradon hónapok óta kifejti, újabb sikert mutat föl a vasárnap megalakult Wizo leánycsoport által. Az ünnepélyes alakuló közgyűlés fényét emelte dr. Kohányi Rezső magasnövője előadása, amelyet Chaim Nachman Bialik, a nagy héber költő születésének hatvanadik évfordulója alkalmából tartott. Dr. Markovits Ignác elnöki megnyitóját követően dr. Kohányi Rezső ismertette a nagy héber költő munkásságát és misszióját, amelyet a héber irodalom és költészet terén betöltött. Bum Zsigmond főtitkár a Wizo alapszabályait terjesztette a közgyűlés elé. A jelölt bizottság dr. Pollack Pálné elnöke mellett javaslatot terjesztett a közgyűlés elé. Egyhangúlag megválasztották dr. Jeremiás Arankát a Wizo leánycsoport elnökének. Társelnökök: Spitz Annus, Kovács Magda. Titkár: Rác Böske. Jegyző: Vass Baba. Pénztárosok: Winkler Rózi, Ellenőrök: Epstein Sári, Rippner Márta. Kulturbizottság elnöke: Klein Elise. Tagok: Braun Margit, Deutsch Rózi, Leichtmann Nelly, Moskovits Olga, Krausz Magda, Nissel Nelly, Markovits Il, Róth Erda, Winkler Rózi, Weisz Edit, Weisz Anzi. Vigalmi-bizottság elnöke: Schulhof Anzi. Tagok: Amigó Kálo, Arany Magda, Goldhammer Duci, Pártos Káto, Reich Lili, Steiner Éva, Rosenberger Olga, Spitz Ági, Sebestyén Magda, Szovits Böske, Kerem Kajemeth bizottság elnöke: Rác Böske. Titkár: Bernher Rika. Tagok: Leiner Lili, Grünbaum Rózi, Lampert Nővérek, Sor Irén, Steinmetz Dóri, Weinberger Böske, Leichtmann Nelly, Weisz Szerén, Izsák Gizli, Némethi Teréz. Választmány: Eidlitz Tusi, Biró Böske, Grünberger Ila, Gutfried Gizli, Gró-z Elza, Fisch Ilonka, Fuchs Lili, Kertész Sári, Klein Dóri, Lerner Manci, dr. Mózes Kornél, Munk Olga, Moskovits Elza, Rózsa Nővérek, Reingewürtz Irén, Róna Lili és Éva, Schlesinger Elvira, Steiner Ági, Stern Manci. Dr. Jeremiás Aranka a Wizo leánycsoport megválasztott elnökjének székfoglalójában mondotta: Tudja, hogy nem szavakra, hanem tettekre van szükség. Igyekeznünk fog a vezetésére bizott leányok közreműködésével, munkával pótolni a hiányokat, hogy elegendő tehessen közelebb azoknak, akik várokozással tekintenek a leánycsoport jövőnk munkásságára. A leánycsoport is részt akar venni a Wizo asszonyok által az egész világon folyó munkában, amely megteremtette Palesztinában a maga intézményeit, amelyeket tovább kell fejleszteni és fenn kell tartani a jövőben is. Mójában állt Palesztina fejlődését figyelemmel kísérem, közvetlen értesülései alapján, családjának az Erechben 9 éve ott élő tagjával folytatott levelezésekből. Az Erechből melegeggedéssel és lelkesedéssel teli levelek jönnek. Lelkben erős, edzett emberek akarunk magunkból nevelni, hogy a zsidóság és az egész emberiség célját szolgálhassuk és a szeretetből fakadó békét és egyetértést terjesszük. Ehhez a munkához kéri Oradea zsidó leányainak segítségét és a zsidó társadalom jóindulatát. Az új elnököt meleg ünnepben részesítették. Berkes Dávid az ifjúság nevében mondott üdvözlő beszédet, majd megrázó szavakban ecsetelte a gáluth zsidóságának tragédiáját.

## — Palesztina teljes vámauto- nomiát követel.

Jeruzsálem. A palesztinai földművesek az elmúlt héten nagy népgyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy kérésintéznak a Népszövetséghez, valamint Nagybritániához, hogy a Palesztina számára nemzetközileg biztosított vámszabadságot valóban érvénybe is léptessék. Palesztina most sok tekintetben korlátozva van a vámautonomia tekintetében, amely nemcsak Palesztinára, de Angliára is ártalmas hatással van. A palesztinai földművesek és narancstermelők elsősorban azt akarják keresztülvinni, hogy az angol piac túlnyomó részben palesztinai narancsot fogyasszon az eddigi spanyol narancs helyett. Ezzel el lehetne azt is érni, hogy az Anglia Palesztinába való exportja is növekedne, minthogy a jelenlegi 6 millió font értékű készlet behozatából, Anglia mindössze csak másfél millió font értékben részesül.

— Örökbe fogadna jól szituált valóságos zsidó házaspár egy 1-2 éves egészséges szülő gyermekét. Ajánlatokat „Barna gyermek” jellegre a kiadóhivatali továbbít. Lehetőleg fényképes ajánlatokat kérünk.

## — Gyermek-konyhákat állított fela Joint Szigeten.

Szigetről jelentik: A Joint a tél folyamán erősen támogatta a szegény sorsu zsidó gyermekek részére Máramarosban felállított konyhákat. Főleg Szigeten, Visón, Borsán és más nagyobb zsidó centrumokban, ahol több, mint félezer zsidó gyermek kapott ételmezést, a Joint hetenként 7500 leiel járult hozzá a kiadásokhoz. A hiányzó összeget adakozások utján hozták föl. A gyermekek szorososan az éhhaláltól lettek megmentve és a szülők nem tudnak eltelni a hálától, hogy nélkülözéseik közepette, legalább gyermekeik kapnak ételmezést.

Az akció sikeréért, valamint a Joint áldozatkészségéért főleg Schwartz Miksát, a cluji Joint vezetőjét illeti a legnagyobb elismerés, míg a szigeti áldozatkészsége főleg Dr Hirsch S. agilis munkáját dicséri.

## — Megszűnt a dési zsidó katonai konyha.

Dés. Hosszu évek óta fejtelt ki a maga nemében egyedülálló vallásos tevékenységet a dési zsidó katonai rituális konyha, amely a zsidó katonák ezreinek nyújtott kóser ellátást. A rituális katonai konyhát mindaddig az orth. Központi Iroda, valamint a dési hitközség finansírozta anyagilag, azonban a válságos gazdasági helyzetre való tekintettel a kiutalások megszűntek és a rituális konyha is kénytelen volt beszüntetni működését. A dési zsidó katonai konyha egyedüli ilyen rituális intézménye volt az erdélyi zsidóságnak és nagy veszteséget jelent működésének kényszerű leállítását. Ezuttal hívjuk fel Erdély ortodox zsidóságát, hogy indítsanak akciót a dési rituális katonai konyha érdekében, hogy az ortodoxiának eme többéves vallásos intézménye újra megkezdhesse működését.

## — Bal Kadischot Jom- tov z. c. I. Jahrzeit Szi- geten.

Sziget. Szombaton, folyó hó 18-án „Parschul Mispálim” lesz a boldogult szigeti rabbinak, a Bal Kadischot Jomtovnak z. c. I. a Jahrzeitjake. Az évforduló alkalmával a károlyi főrabbi is Szigeten lesz, amely alkalomból a szigeti chassidimok egyrésze a boldogult nagy rabbi sírjához zarándokolnak, nem csupán Erdélyből, hanem a csatolt területekről is, amely alkalommal ugy a magyar, mint a cseh kormány határátlépést engedélyez vizummentességgel.

## — Öngyilkos zsidó le- ány.

Kassa. — Valamikor jobb napokat látott és most másnál szolgálni kényszerült zsidó leány, leugrott a második emeletről, hogy véget vessen nyomorult életének. Az öngyilkossági kísérlet azonban nem sikerült, és teljesen sértetlenül életbenmaradt.

## — Orvosi rendelőnek al- kalmas és jelenleg is annak használt külön

bejárattal és előszobával ellátott 2 parkettes, komfortos és balkonnal rendelkező uccai szoba, a város központjában f. év május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban (Szinház-u. 4. l. em.).

## Electro-Sanitas

Orvosi műszerek, készülékek és egészségügyi cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása  
CLUJ, Str. N. Iorga 7. Telefon: 224.

Ekszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglaltást szakszertűen olcsón csakis  
**FRIEDMANN H.**  
ékszerésznél Széchenyi-tér 1

Vidékieteknek is legpontosabb kiszolgálás! Vidékieteknek is legpontosabb kiszolgálás!

## RÖVID HIREK

**JERUZSÁLEM.** A palesztinai kolóniákon a munkanélküliség 1 százalékra csökkent. A narancsültetvényeken 1000 munkással foglalkoztatnak ma többet, mint az elmúlt évben — Abba-Himi a palesztinai ex-kedve, az elmúlt héten a ha-fai kikötőben horgonyzott jachtjával, de nem szállt palesztinai fődre. Valószínűleg a kormány sem adott engedélyt a kiszállásra, mert Abbas-Himi nem igen kívánatos elem Palesztinában. — Josef Brawermann, az ismert zsidó kémikus, több évi kísérletezés után, igen gazdaságos módon tud a narancs héjából kitűnő olajat készíteni. A kiváló, mérnök Rechovotban gyárat épített 8000 font alaptőkével, amely máris 30 munkást foglalkoztat és tő egygyártásra van berendezkedve. — A kormány letartóztatott 16 zsidó ifjút és leányt a határon azért, mivel azok Mironnál engedély nélkül akarták a határt átlépni. — A Népszövetség mandátumbizottsága jóváhagyta a palesztinai kormányzat ama határozatát, hogy nem engedélyezi az agudának külön hitközségi szervezet felállítását Palesztinában az eddigi „Kneszot Jisraél” kivételével. — Az utóbbi 6 hónapban a palesztinai kivitt forgalom a múlt évi hasonló időhöz viszonyítva 100 százalékkal emelkedett. — Palesztinában általános örömet kelt a narancstermelők között, a narancsnak az angol piacon való emelkedése.

**TEL-AVIV.** November hónapban 144 új építelésengedélyt bocsátott ki a mérnöki hivatal. Az építkezési költségek 60 500 fontot tettek ki. — Az elmúlt hónapban 700 000 ember használta az autóbuszokat. — A város északi részében egy nagyobbarányú zsinagóga építési munkálatait kezdték meg. — November hónapban 12,469 font volt a város adóbevétele.

**NEW-YORK.** Oregon állam kormányzóját Julius Mayert, a portlandi Beth Israel elnökévé választották, aki el is fogadta a megítélt pozíciót. — Az amerikai zsidóság egy pénzcsoportja 35 000 font sterlingért részvényeket vásárolt a Holttenger kiaknázó részvénytársaságtól. A részvénytársaság, mint ismeretes, a Holttenger ásványkincseinek kiaknázására alakult, amelynek értékét sok milliárd fontra becsülik.

**KRAKÓ.** Az országsszerte nagy megbecsülésnek örvendő Rabbi Tóbiás Horovitz forabbit, a sanokeri hitközségi tanács főrabbiának választotta meg.

**KLAGENFURT.** Nemzeti szociálisták mérges kutyákat uszítottak egy zsidó kereskedőre, miközben ezt kiáltották: Ez lesz a sorsa minden zsidónak a „Harmadik Birodalomban!” Adolf Preis zsidó kereskedő súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség későn érkezett és „nem sikerült” a tetteseket kézrekeríteni.

**LONDON.** Teljesen elszegényedve, a napokban hunyt el Londonban Edgar Kohn egykori zsidó milliómós. Kohn volt az első autótaxi vállalkozó Londonban és óriási vagyont szerzett. Mint igen jótékony ember egész Angliában nagy tekintélynek örvendett. Később elvesztette teljes vagyonát a börzén és a lóversenyen.

**MOSZKVA.** A szovjetkormány biztositja a pszachai mácesz-sítés teljes szabadságát.

**TUNISZ.** A közelmúlt napokban rakták le Tuniszban egy nagyszabású új zsinagóga alapjait. Az építkezésekre, amely 1933 októberében ér véget és egyike lesz az északafrikai zsinagógák legszébbikének, 2 millió frank van előirányozva amelyet a nemrég elhunyt zsidó filantrop, H. N. Osiris hagyományából fedeznek.

**BÉCS.** Kronfeld Róbert zsidó vitorlarepülőnek sikerült Bécs-Semmering közti postarepülését 4200 m. magasságban lebonyolítani. Az általa elért magasság a legnagyobb ezen a téren.

**SZALONIKI.** Szalonikiben perbe fogták Misolonghitis szerkesztőt, aki a „Makedonika Nea” című antisemita újságban ígrott a zsidók ellen. A tárgyalás során a védelem egyik tanúja őt az Isten jobbkezének nevezte, mert támadván a zsidókat, elősegíti az Isteni akaratot, hogy ők visszatérjenek Palesztinába. Eleg fura okoskodás, isteni rendelés alapján tűni a zsidót. — A Szalonikiben megtartott 9. ik cionista konferencián elhatározták, hogy 20 000 font költséggel 2 éven belül felépítik a görög zsidók kolóniáját Erebben. A gyűjtés lebonyolítását bizottság vette magára. A konferencia foglalkozott továbbá a szefárd zsidók állásfoglalásával a palesztinai kérdésben.

**BUKAREST.** A román kultuszminisztérium megerősítette a spanyol rítusu (szefárd) hitközségek szabályzatát, amivel ezek nyilvános jogu testületek jelegét nyerték. A rendelkezést künik, hogy Bukaresten és Temesváron kívül egész Romániában 8 ilyen rítusu hitközség van. A szervezet feje a bukaresti szefárd főrabbi.

**FRANKFURT.** Az „Israelitischen Familienblatt” 2000 márka jutalmat tűzött ki annak, aki Ezriel Carlbach szerkesztőnek bántalmazottait a rendőrség kezére juttatja.

## MOZI

### Városi Színház Mozgó

MATA HART, Jón CONRAD VEIDT Boszporusi éjszakák.

### Teatrul HEYMAN szinkör

A hónap legnagyobb eseménye febr. 17, péntek ORLOW Liane Haid, Petrovich Svetisláv, orosz szerelmi film, premier!

### A newyorki román zsidók szövetsége — a zsidó világkongresszusért.

New York. Az elmúlt héten tartotta meg az amerikai román zsidók szövetsége 24-ik évi konferenciáját, amelyen mintegy 200 delegátus vett részt, 50,000 szövetségi tag képviselőleiben. A kongresszus egyhangú határozatot hozott a zsidó világkongresszus megteremtéséről illetőleg és felhívást intézett a különböző zsidó szervezetekhez ennek végrehajtása érdekében. A kongresszus egyik határozatában felszólítja a román kormányt, hogy az országban nyomorgó zsidó tömegek szűkös helyzetén segítsen és járuljon hozzá a zsidó ifjúság produktivizálásához. Egy másik határozat sajnálatát fejezi ki afelől, hogy a sorocai vérengzés borzalmaikat még mindig nem torolta meg a kormány. Felhívják a kormányt, hogy akadályozzon meg minden terrorista kilengést, nehogy az ilyen véres események megisméllődhessenek. A kongresszus határozatilag hívta fel a szövetség ifjúsági szekcióját, hogy minden erejével támogatgassák a palesztinai munkát és járuljanak hozzá az ORT munkájához. A kongresszus végül az új tisztikart választotta meg, Leo Wolfsohn diszelnök és Dr Braham elnök személyében.

**Egyetlen fizetésképtelenség sem volt az elmúlt évben Haifában.** Jeruzsálem. A haifai zsidó kereskedelmi kamara a napokban bocsátotta nyilvánosságra az 1932 év kereskedelmi eredményeit. E szerint Haifában az elmúlt évben egyetlen üzlet sem kért kényszerelvezést. Szemben az 1931-es 1650 váltóváltással, 1932-ben mindössze 675 váltóváltás történt. A zsidók által épített házak az elmúlt évben megegyezően annyira rugtak, mint 1931-ben.

**Palesztinai bevándorlási engedéllyel bíró képesített chaluc keresi olyan fiatal leány ismeretséget, kit kivinne Erec-Israelbe utkölségének fedezése esetén. Leveleket „Chaluc házasság” jellegre a kiadóhivatalba kérünk.**

Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic, No. 4849/1933.

### Publicațiune

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 1 Martie anul 1933 dela orele 10 dim. până la orele 12 a. m. din zi se va ține licitație publică prin concurs de oferte, în biroul Serviciului Economic al Primăriei, Eiaj I camera No. 28 pentru contractarea furnizării imprimatelor și registrelor necesare serviciilor Primăriei și Uzinei Electrice pe anul 1933. Licitația se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din Legea Contabilității Publice, Regulamentul O. C. L. și normele publicate în Monitorul Oficial No. 27 din 4 Ianuarie 1931.

Persoanele cari vor lua parte la licitație vor depune pe lângă oferta închisă și sigilată și o garanție de 5% din suma oferită în numerar, sau efecte garantate de Stat.

Ofertele se vor face numai în conformitate cu Caietul de Sarcini care poate fi văzut în fiecare zi, între orele oficiale la Serviciul Economic al Primăriei, sau pe tabela de publicațiune dela intrarea în edificul Primăriei.

Oradea, la 11 Februarie 1933.

Primăria.

**E Z Ū S T** menorák Harang gyertyatartók, védjegy! serlegek, evőeszközök, templomi kegyszerek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Gyártása és eladása: **„Tacamul”** ezüstáru gyárban CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

## ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

### És Rothschild ki fog térni

Rabbi Chajem Léb, a miri jesiva feje mondotta:

— Az én fiam, aki husz órát tanul naponta Tórárt, tartja vissza a bécsi Rothschildot, hogy ki ne térjen.

A hívek csodálkozására pedig megmagyarázta:

— A maszmid tanul 20 órát naponta, alatta állnak rangban a jesiva többi tanítványai, akik csak tizennégy órát tanulnak naponta. Ezek után következik a miri háztulajdonos, aki naponta három órát szentel a Tóának. Utána a minszki kereskedő, aki csak egy órát tanul, utána a moszkvai gyáros, aki csak a szombatot tartja, utána a londoni kereskedő, aki kóser háztartást vezet, utána a bécsi Rothschild, aki nem tér ki. Ha a maszmid kevesebbet tanul husz óránál, a jesiva többi fiai kevesebbet fognak tanulni tizennégy óránál, a miri bal-bajith nem fog semmit sem tanulni, a minszki kereskedő nem néz bele a könyvbe, a varsói nem fog imádkozni, a moszkvai nem tart szombatot, a londoni tréflit fog enni és a bécsi Rothschild kikeresztelkedik...

### Az egyetlen ségec

Rabbi Eliezer Jicchok Valazimból látta, hogy a jesivának egyik növendéke nagyon gyorsan, kapkodva imádkozik. Hozzáment és megintette:

— Lassan, áhitattal kell imádkozni. Ima áhitat nélkül, test lélek nélkül.

— Én is mondog egy hasonlatot — felelt az ifju. — Ha az ember utazik és lassan hajt, felkapaszkodnak a kocsiára a ségecek, az utcagyerekek. Ha gyorsan hajt, ez nem történhetik. Így van az imával is. Ha gyorsan imádkozunk, nem kapaszkodhat belénk a rossz gondolat.

— De attól tartok — felelt a rabbi mosolyogva, — hogy te olyan gyorsan hajtasz, hogy az egyetlen ségec, te magad, sem tudsz felkapaszkodni a kocsiára...

### A három tulajdonság

Mikor Krotosinban megüresedett a rabbiállás, a jarotsini rabbi is beküldte írásbeli ajánlatát. A krotosini rasekol levelet írt jarotsini kollegájának és felvilágosítást kért a jelölt egyéniségére és képzettségére vonatkozólag. Levelére a következő dodonai választ kapta: „A rabbinak három jeles tulajdonsága van: hasonlít Humboldthoz, hasonlít rabbi Akibához és hasonlít az Istenhez”. Erre gyorsan megválasztották a kitűnő férfit, akiben a hitközség hamarosan keserűen csalódott. A rasekol dühös levelet írt a kollegájának és szemrehányást tett neki, hogy hamis információt adott. E levélre a következő válasz jött: „Amit írtam, szórul-szóra igaz. A rabbi hasonlít Humboldthoz, mert éppugy, mint ennek, neki sincs zsidó képzettsége. Hasonlít rabbi Akibához, mert ez se tudott németül. Hasonlít végül a jó Istenhez, mert — nem ember”.

### Töprengés

Egy berlini Hitler-gyűlésen megjelenik egy tipikus lengyel zsidó. Nagy figyelemmel hallgatja Hitler vezérkarának zsidó gyűlölet-től izzó beszédeit. Egyszerre töprengve néz maga elé. Látszik hogy erősen gondolkodik. Min töröd a fejedet? — kérdi tőle egy másik zsidó. — Tudod barátom, azon gondolkodom, hogy milyen új zsidó ünnepet fogunk majd beiktatni ünnepeink közé, ha Hitler bukása eljő? Haman bukásának emlékére itt a purim a kindlivel, Fáraó bukására a pészach a knédllivel. Mit fogunk enni majd Hitler emlékére és mi lesz az ünnep neve?

### Hirdessen

a „NÉPÜNK”-ben.